

at man selvfølgelig deles om disse udgifter. Man deles i øvrigt ikke alene om dem, for EU er jo i allerhøjeste grad med med en ganske betragtelig procentsats. Der har været talt om 20 pct., og i øjeblikket er der forhandlinger om at gå op til et tilskud på 30 pct. fra EU. Så man kan godt sige, at der nærmere er tre parter i sagen.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Tak til ministeren.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Første behandling af lovforslag nr. L 131: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Ophævelse af straffelovens blasfemibestemmelse).

Af Jesper Langballe (DF) m.fl.
(Fremsat 18/3 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Formålet med lovforslag nr. L 131 er at ophæve bestemmelsen i straffelovens § 140 om blasfemi. Efter denne bestemmelse straffes den, der offentligt driver spot med eller forhåner noget her i landet lovligt bestående religionssamfunds tros lærdomme eller gudsdyrkelse.

I bemærkningerne til lovforslaget er det bl.a. anført, at bestemmelsen oprindelig nærmest var tænkt som et værn mod almindelig sømmelighed. Det er efter min opfattelse ikke helt korrekt. Blasfemi eller gudsbespottelse, som det dengang blev kaldt, blev i 1600-tallet anset som en blandt flere forskelligartede forbrydelser mod religionen. I Danske Lov var forbrydelsen defineret

som at laste eller bespotte Guds hellige navn, ord og sakramenter, og der var dødsstraf for denne forbrydelse. Så når man siden har forladt tanken om, at blasfemi er en forbrydelse mod Gud, er bestemmelsen blevet opretholdt.

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 140 er enslydende med den tilsvarende i § 156 i straffeloven af 1866, men har siden ikrafttrædelsen af den gældende straffelov af 1930 være begrænset til offentligt fremsat spot eller forhånelse af tros lærdomme m.v.

I dag er der tale om en kriminalisering af en adfærd, der på linje med de øvrige forbrydelser i det kapitel af straffeloven, hvor bestemmelsen er optaget, krænker den offentlige orden og fred.

Om baggrunden for lovforslaget har forslagsstillerne desuden anført, at der er gået skred i blasfemibegrebet, fordi det i dag er blevet et spørgsmål om krænkelser af andres religiøse følelser. Forslagsstillerne har i den forbindelse anført, at religiøse modstandere vil kunne rammes og tvinges til at tie ved påberåbelse af sådanne krænkede følelser.

Jeg er ikke enig i, at straffelovens § 140 om blasfemi kan anvendes til at lukke munden på kritikere eller folk, man i øvrigt er uenig med om religiøse spørgsmål. Som det fremgår af bestemmelsernes ordlyd, omfatter den alene ytringer, der må karakteriseres som spot, dvs. latterliggørelse eller forhånelse, dvs. foragt eller nedgørelse på en ondsksfuld måde af noget her i landet lovligt bestående religionssamfunds tros lærdomme eller gudsdyrkelse.

Populært sagt er det således ikke det, at man kritiserer, men måden man kritiserer på, som er afgørende for, om blasfemiparagraffen kan anvendes. Heri ligger, at adgangen til offentligt at kritisere et religionssamfunds tros lærdomme eller gudsdyrkelse ikke begrænses, når blot der ikke er tale om spot eller forhånelse.

Endvidere er det væsentligt at være opmærksom på, at bestemmelsen ikke omfatter spot eller forhånelse af lærdomme af rent etisk, social eller lignende karakter. Man bør også have sig for øje, at bestemmelsen ikke er undergivet privat påtåle, som det er tilfældet med den overvejende del af bestemmelserne i straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser. Også dette forhold understreger, at der ikke i første række er tale om beskyttelse af rent private interesser, men derimod en beskyttelse af nogle mere overordnede offentlige interesser.

De nævnte begrænsninger i bestemmelsens anvendelsesområde fremgår tydeligt af en kendt

dom, der blev afsat af kriminalretten i Gladsaxe den 21. oktober 1971. Der var rejst tiltale mod to programchefer i Danmarks Radio for overtrædelse af straffelovens § 140 ved at være ansvarlig for nogle udsendelser, hvor en kunstner havde fremført en vise kaldet »Øjet«.

I dommen anførte retten bl.a., at den straffetretslige bedømmelse måtte ske ud fra en helhedsvurdering af visens tendens. Retten fandt, at visen herefter måtte ses som et indlæg i polemisk form imod en bestemt religiøs opdragelse. Da dette efter rettens opfattelse ikke havde nogen forbindelse til kristne tros lærdomme, og da angreb og forhånelser af sådanne lærdomme derfor ikke kunne antages at ligge inden for visens sigte, blev de tiltalte frifundet.

Kl. 15.05

Jeg vil også fremhæve, at straffelovens blasfemibestemmelse fuldstændig på linje med, hvad der gælder i relation til straffelovens racismeparagraf, må fortolkes med hensyn til bestemmelsen om ytringsfrihed i den europæiske menneskerettighedskonventions § 10, jævnfør konventionens artikel 17. Ved den konkrete anvendelse af straffelovens blasfemibestemmelse må domstolen således foretage en afvejning af hensynet til ytringsfriheden over for hensynet til de interesser, som bestemmelsen har til formål at beskytte.

At hensynet til ytringsfriheden vejer tungt over for hensynet til de interesser, som blasfemibestemmelsen har til formål at beskytte, understreges også af den yderst beskedne anvendelse af bestemmelsen i praksis. På baggrund af det, jeg her har anført, er det efter min opfattelse fejlet at gøre gældende, at blasfemibestemmelsen kan begrænse ytringsfriheden ved at blive anvendt chikanøst over for kritikere.

Forslagsstillerne har i lovforslagets bemærkninger herudover anført, at sagen om nogle muslimers ønske om at få straffet Danmarks Radio og TV 2 for krænkelse af sagsøgernes religiøse følelser ved at vise den hollandske filmstruktør Theo van Goghs film »Submission« har gjort bestemmelsen højaktuel, samt at en bølge af lignende sager må forventes med belastning af både politi og anklagemyndighed til følge.

Med hensyn til de omtalte sager var der mig bekendt tale om dels en politianmeldelse indgivet af det islamiske trossamfund mod TV 2 for overtrædelse af straffelovens racismeparagraf, dvs. en sag uden forbindelse til straffelovens § 140, dels en politianmeldelse indgivet af advo-

kat Laue Traberg Smidt på vegne af en række personer mod Danmarks Radio for overtrædelse af straffelovens § 140 og § 266 b. Begge disse sager er nu sluttet uden sigtelse eller tiltalerejsning.

Det forhold, at der er blevet indgivet nogle politianmeldelser, som altså ikke har ført til sigtelse, ikke har ført til tiltalerejsning, aktualiserer efter min opfattelse ikke spørgsmålet om at opheve blasfemibestemmelsen. Efter regeringens opfattelse er der fortsat behov for straffelovens blasfemibestemmelse.

Hvad enten det drejer sig om kristne, muslimer, jøder eller andre, er religiøse spørgsmål for nogle mennesker noget af det mest betydningsfulde og grundliggende i tilværelsen overhovedet. Netop det forhold er efter regeringens opfattelse meget væsentligt.

Den mulighed, som straffelovens § 140 giver for i sidste instans at få domstolens vurdering af, om konkrete ytringer er i strid med denne bestemmelse, mindsker efter regeringens opfattelse risikoen for, at personer, der føler sig fornæret i forhold til deres tro og gudsdyrkelse, griber til selvtaget. Betydningen af denne effekt bør ikke undervurderes.

På baggrund af det anførte kan regeringen ikke støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Det er jo et forslag, som åbner for mange principielle perspektiver, jeg er lige ved at sige teologiske perspektiver.

Det, som jeg hæfter mig ved, er, at justitsministeren taler om de interesser, der skal beskyttes. Det er jo klart, at loven altid er til for at beskytte de svage. Men jeg synes, at der er det ganske afgørende, at man sonder mellem en anden grundlov i en retsstat, nemlig forskellen på holdning og handling. Handlingen skal straffes, men holdningen er naturligvis noget, der altid skal være fri.

Det, som denne lov jo lægger op til, er, at det netop er holdninger, at det er en tro, der bliver gjort til det, der skal beskyttes. Dermed er man til syvende og sidst ude i, at skabe – kan man godt sige – en form for tyranni, hvor ganske bestemte ord og meninger skal være fredede, sådan at vi overhovedet ikke må tale frit.

Er ministeren ikke enig i, at det altså er en meget tvivlsom bestemmelse, fordi den krænker forskellen på holdning og handling?

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Inden jeg giver ordet til ministeren, så lad mig lige sige, at man har lov til at komme med en kommentar i en kort bemærkning, uden at det ender med et egentligt spørgsmål, så det er hr. Søren Krarup velkommen til også fremover, altså bare have en ren kommentar, og så er det op til ministeren, om ministeren vil svare på kommentaren eller ej.

Men nu får ministeren ordet, for nu var der i hvert fald et spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jamen jeg vil meget gerne svare hr. Søren Krarup, for jeg ved, at hr. Søren Krarup er en meget stor fortaler for ytringsfrihed og synes, at det er væsentligt, at der er meget, meget højt til loftet i det offentlige rum, og jeg deler faktisk den anskuelse med hr. Søren Krarup.

Kl. 15.10

Det, jeg her siger, er jo, at jeg synes også, at der skal være plads til kritik, og der skal være plads til meget, meget kritiske holdninger til den tro, som andre måtte have, og den religion, der står bag.

Der, hvor vandene skilles, er, at jeg synes, at tingene godt kan foregå i en ordentlig tone. Jeg synes, det er helt i orden at kritisere i det offentlige rum. Men jeg synes, det er rigtigt, at vi strafferetligt har et værn, så man ikke benytter sig af latterliggørelse og fornedrelse, når man udtrykker sine holdninger til en given religion. Det er jo der, vandene skilles.

Jeg har fuld respekt for hr. Søren Krarups synspunkt, men jeg tror, det er meget sundt, at der over for folk, der har et stærkt forhold til deres religion, og som føler sig meget berørt af det her, trods alt er visse spilleregler for, hvordan den offentlige debat kører.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg fristes næsten til at sige: Kære fru justitsminister, vil justitsministeren ikke indrømme, at når man skal til at beskytte bestemte følelser og fornemmelser, er vi jo derude, hvor alt flyder? Det vil jo sige, at man med en sådan bestemmelse virkelig kan terrorisere en fri debat.

Martin Luther sagde: Hold hånden i ro, men lad munden være fri. Det er jo elementært i en evangelisk-luthersk kristendom, at der ikke er nogen, der kan tale på Vor Herres vegne, derfor

må man selv stå til regnskab for det, man gør, og man bliver straffet for, at man i handling overtræder en lov.

Her er det jo altså sådan, at man lægger op til virkelig at kunne tyrannisere den offentlige debat, og der er jo ikke grund til at lukke øjnene for det, der er det aktuelle i denne sag, at der ind i Vesteuropa er trængt en religion, som ikke anerkender sondringen mellem åndeligt og verdsligt regimente, og som derfor, som vi har set i Holland, virkelig griber til terror imod de ytringer, som man bliver krænkede af. Og hvad sætter egentlig grænsen?

Når jeg tænker på, hvordan kristendommen – bevar mig vel – blev trådt på, hvorfor skal pludselig så noget være så betydningsfuldt, at man skal begynde at sætte ytringsfriheden ud af kraft?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Søren Krarup, at på det teoretiske plan kan jeg godt forstå, hvad det er, hr. Søren Krarup giver udtryk for: et værste scenarie for, hvordan tingene kunne udvikle sig.

Mit synspunkt er blot, at jeg synes faktisk, at vi i dag har en fantastisk god og meget, meget bred måde at anskue ytringsfriheden på i Danmark. Man kan sige mangt og meget selv her i Folketinget, uden at der er nogen, der strafferetligt kommer efter en. Der er en meget fri og åbenhjertig debat, og jeg tror, at særlig på følsomme områder er Danmark et foregangsland, fordi vi siger tingene ud i det åbne rum frem for at putte dem og skjule dem, sådan som nogle af vores nabolande gør indimellem. Her tør vi godt tage fat om nældens rod og også diskutere de ubehagelige ting.

Jeg må så også sige, at på trods af at hr. Søren Krarup egentlig argumenterer meget overbevisende for den problemstilling, der kunne vise sig, er der ikke et eneste konkret eksempel på, at der skulle være et problem med, at vi har en blasfemiparagraf.

Jeg tror nærmere, at den ligger som et lille elegant filter for, at man alligevel lige tænker sig om en ekstra gang, når man ytrer sig i det offentlige rum, kommer med den konstruktive kritik, men gør det uden at latterliggøre andre. Jeg har altså ikke noget problem med at stå som vogter for, at man ikke latterliggør hinanden, når man diskuterer med hinanden.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er jo rigtigt, at i 1600-tallet kunne man blive idømt dødsstraf, eller man kunne få tungen skåret ud på grund af blasfemi. Men retshistorisk og med hensyn til ytringsfrihedens historie plejer vi jo at regne fra et andet tidspunkt, nemlig fra oplysningstiden i 1800-tallet, hvor en række filosoffer med Voltaire i spidsen hånedede og krænkede kristendommen.

Det ville sikkert også have generet mig, hvis jeg havde levet dengang. Det er jeg ikke i tvivl om. Men i dag siger jeg til mig selv, hvor var det dog godt, at man ikke skred ind med bandbuler, og at man ikke fik dømt Voltaire efter blasfemiparagraffen. Nu indgår det, han har skrevet, i vores litteratur.

Kl. 15.15

Endelig vil jeg sige, at det der med frygt for selvtægt synes jeg er et meget, meget farligt argument, for det, der er tale om her, er jo faktisk nogle muslimske fundamentalister, som siger: Hvis vi ikke får ret, er vores følelser krænkede, og så begår vi selvtægt. Det er med andre ord en dulgt trussel, der hele tiden ligger i sagen.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Jesper Langballe, at hvis man sådan ligesom skal skære ind til grundelementet i den her debat, har jeg meget svært ved at se, at blasfemibestemmelsen i dag udgør et stort problem i forhold til den offentlige debat.

Jeg har ikke set et eneste konkret eksempel på, at den skulle lægge en dæmper på folk eller ikke give meget rig mulighed for, at det ikke kun er alle os, der deltager i den offentlige debat, men også medierne i den måde, de portrætterer virkeligheden på, som kan gå meget, meget langt. Den balancegang mellem på den ene side at sige, at der skal være en meget vidtgående ytringsfrihed, men på den anden side også være en vis beskyttelse af de mennesker, for hvem troen er noget meget væsentligt, synes jeg faktisk at vi har opretholdt.

Jeg har meget svært ved at forstå, at det i sig selv er et problem, at vi med en blasfemibestemmelse her går ind og siger, at man ikke må fornædre eller latterliggøre religioner, der er anerkendt i Danmark. Jeg ved, at der er forskellige holdninger til det, og nogle mener måske, at det også er i orden, at der kommer grimme udtalelser, at man skal kunne tåle at høre det om ens egen tro, hvis man er så fast i troen. Men jeg tror

stadig væk af hensyn til den måde, den offentlige debat finder sted på, og for at folk ikke i videre omfang griber til selvtægt, at vi har en meget, meget god balance.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Nu er det ikke, fordi formanden har noget mod motion, tværtimod, jeg rejser mig meget gerne op. Men da jeg ved, at denne debat, vi har her, er om noget, der optager mange i Folketinget, og at der er forskellige opfattelser, vil jeg strikte overholde taletidsreglerne, både for spørgernes vedkommende og for ministerens vedkommende.

Jeg understreger lige, at når den røde lampe lyser, er det, fordi man har brugt sit minut, og formanden rejser sig normalt først lidt efter. Men altså, jeg vil i de resterende korte bemærkninger under de syv ordførere følge debatreglerne. Jeg understreger også lige den mulighed, der er for andre end ordførerne, for at gå op som såkaldt privatist og tage ordet, hvis man føler, at 1 minut er for lidt tid.

Med disse få bemærkninger ikke rettet til nogen bestemt, men til alle, der er til stede i salen, giver jeg så ordet til hr. Jesper Langballe for anden og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg vil sige, at ingen af os jo bryder os om forhånelse og spot. Vi sætter alle sammen pris på, at folk kan opføre sig ordentligt over for hinanden. Men samtidig må ministeren indrømme, at når der er tale om retlige begreber som forhånelse og spot, er vi altså ude i en gråzone, hvor det er overladt til tolkningen, og så er det spørgsmålet, om man ikke skal give ytringen the benefit of doubt. Det var det ene, jeg ville sige.

Det andet, jeg vil sige, er ... Nej, lad det være nok med det.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Det var klart under 60 sekunder.

Så er det ministeren.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Jesper Langballe, hvis jeg også skal forsøge at lade være med at bruge al min taletid, at jeg har en anden opfattelse af det. Jeg synes ikke, det gør noget, at der er gråzoner. Alt behøver ikke at være sort og hvidt.

Det, der for regeringen er helt afgørende, er altså, at blasfemibestemmelsen bl.a. kan være

med til at yde en form for værn for de kristne, de muslimer, de jøder og andre, for hvem religiøse spørgsmål er noget meget, meget, meget væsentligt. Jeg mener ikke at have set eksempler på i den meget, synes jeg, gode, åbne og saftige debat, der er i det danske samfund, at man ikke kan få lov sige meget kraftige ting til hinanden uden at blive anklaget for overtrædelse af blasfemiparagraffen.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Så er der yderligere en kort bemærkning: fru Line Barfod.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg er enig med ministeren i, at det er vigtigt at have brede rammer for ytringsfriheden, at det er godt at have en åben debat, og at blasfemiparagraffen også kan bruges til at begrænse nogle tendenser, som vi ikke ønsker, men så skal vi jo også bruge debatten; så skal vi også tage afstand, når der kommer nogle påstande frem, som vi er uenige i.

Kl. 15.20

Derfor vil jeg gerne give ministeren lejlighed til at tage afstand fra argumenter, som at islam skulle være en religion, der fører til terror, eller at muslimer generelt er fundamentalister. Jeg mener, at det er vigtigt, at vi så også bruger ytringsfriheden til at tage afstand fra den type holdninger, så vi viser, at det kan man gøre på anden vis, og at det også bliver gjort fra politisk side, at vi altså ikke kun behøver at kunne bruge straffeloven.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til fru Line Barfod, at selvfølgelig skal vi alle sammen deltage i den offentlige debat, og hvis der er nogen, der kommer med generaliserende bemærkninger om andre folks religiøse overbevisning og kæder det sammen med andre forhold, skal vi selvfølgelig tage ud og imødegå det, på samme måde som vi skal imødegå det, når foreninger som Hizb-ut-Tahrir kommer med forfærdelige udmeldinger, og sige, at det ikke hører hjemme i et demokratisk samfund.

Jeg kan kun være enig med fru Line Barfod i, at man selvfølgelig skal gøre det, hvis man mener, at det er forkert, og det mener jeg sagtens at vi kan gøre uden at bruge fornædrende udsagn eller spot som en måde at argumentere på. Jeg

tror faktisk også, at ens argumenter står stærkere, hvis man klarer sagen uden at lægge den slags subjektive skøn ind.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg er fuldstændig enig med ministeren i, at ens argumenter burde være stærke nok til, at man ikke behøvede at generalisere. Jeg er enig i, at vi skal gå ud også i samfundet og tage afstand fra det, når vi oplever Hizb-ut-Tahrirs overfald som det i Langeskov eller andre steder, men jeg mener også, vi her i Folketingssalen har en forpligtelse til at tage afstand, når der her i Folketinget bliver brugt den slags generaliserende bemærkninger om andres religion eller etniske oprindelse.

Jeg vil gerne høre, om ministeren ikke er enig i, at vi alle sammen også bør have en forpligtelse til at sige fra over for hinanden, hvis der er nogen, som kommer med den slags generaliserende bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Selvfølgelig, det kan vi jo gøre til hver en tid. Det, jeg synes er en af de gode pointer ved, at vi har en blasfemibestemmelse, er, at hvis der er nogen, der føler sig trådt over tærerne, kan man jo forsøge at få en sag rejst. Det har vi lige set aktuelle eksempler på. Man har politianmeldt det og sagt: Uha, det her krænkede os; det bryder vi os ikke om. Så prøver man sagen, og i de tilfælde, som jeg her har nævnt, var der så ikke grundlag for at rejse sigtelse eller foretage sig videre.

Det er meget rigtigt, at vi selv kan tage afstand fra det, men jeg tror lige så meget, at det er en meget vigtig pointe i debatten i dag, at hvis bestemmelsen er der, er der ligesom en ventil, så luften kan slippe ud; at det en gang imellem kan springe ud i det fri. Det tror jeg faktisk er meget sundt, også for den offentlige debat.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Så siger vi tak til ministeren, og så starter vi på ordførerrækken, og den første ordfører er Venstres ordfører, hr. Karsten Nonbo.

Karsten Nonbo (V):

Det er med stor beklagelse, at jeg må meddele, at fru Birthe Rønn Hornbech ikke kunne være til stede i dag. Jeg er sikker på, at ikke mindst hr. Søren Krarup og hr. Jesper Langballe ville have

nydt en debat med fru Birthe Rønn Hornbech, og jeg ville egentlig også have nydt at være tilhører til den debat. Men fru Birthe Rønn Hornbech er i Jylland. Jeg ved ikke, om hun er ovre for at redde nogle jyske sjæle, men så kunne hun sådan set nok have gjort større gavn her i dag i salen. Fru Birthe Rønn Hornbech siger følgende:

Den danske straffelovgivning kender ikke til religiøse forbrydelser. Blasfemibestemmelsen er i den danske straffelov alene en beskyttelse af den religiøse følelse. Vi skal flere hundrede år tilbage for at finde den opfattelse, at blasfemi blev betragtet som en forbrydelse, der direkte angreb Gud.

Det er værd at minde om, at bestemmelsen i den nuværende straffelov er anvendt uhyre sjældent. I 1938 blev bestemmelsen således anvendt i ét tilfælde, hvor der var tale om forhånelse af den jødiske religion som led i den antisemitiske kampagne.

Når man læser Dansk Folkepartis forslag, kunne man forledes til at tro, at blasfemibestemmelsen udgør en væsentlig indskrænkning af ytringsfriheden. Den påstand savner dokumentation overhovedet. Den sidste tiltale, der er rejst, skete for 30 år siden, og som justitsministeren har gjort rede for, endte sagen med frifindelse.

Danmark er præget af vidtgående ytringsfrihed, og sådan skal det fortsat være. Ytringsfriheden skal give plads til en offentlig debat, hvor alt kan diskuteres, alt kan endevendes, og alt kan kritiseres også på den danske rapkæftede og satiriske måde.

Heller ikke religionerne kan slippe for kritik. Enhver religion kan i Danmark og i mange andre lande diskuteres, endevendes, ja, endog anvendes satirisk i kunst, underholdning eller journalistik. Masser af religiøse mennesker bliver jævnlige stødt på deres religiøse følelser, uden der er grund til, at der skal straffes for blasfemi. Mennesker krænkes i større eller mindre grad over satire over f.eks. kristendommen, andre morer sig.

Kl. 15.25

Vi er derfor ikke enige med forslagsstillerne, der hævder, at der er gået inflation i blasfemibestemmelsen, fordi der er blevet rejst et spørgsmål om krænkelse af andres religiøse følelser. Forslagsstillerne hævder endog, at blasfemibestemmelsen kan få religiøse kritikere til at tie af skræk for at blive mødt med blasfemibestemmelsen. Ærlig talt, det synspunkt er da udtryk

for en vrangforestilling af Danmark og debatten i Danmark.

Man skal tilbage i tiden før anden verdenskrig for at finde en domfældelse i forbindelse med blasfemibestemmelsen. Vi finder det i Venstre rigtigt, at der fortsat er en strafferetlig beskyttelse mod krænkelse som formuleret i straffelovens blasfemibestemmelse. Religionsfriheden er den mest vitale af alle frihedsrettigheder, og Venstre kan derfor ikke støtte forslaget.

Så kan jeg på egne vegne sige, at jeg ønsker at bruge den del af ytringsfriheden, der hedder retten til at holde sin mund. Skulle der være aggressioner tilbage, har jeg telefonnummeret til fru Birthe Rønn Hornbech, så kan hun tage tryk af med det samme.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren, og vi går videre i ordfører-rækken.

Den næste er den socialdemokratiske ordfører, og det er hr. Morten Bødskov.

Morten Bødskov (S):

Mordet på den hollandske kunstner Theo van Gogh var selvfølgelig en afskyelig handling begået af ekstremister, som i al deres virke skal bekæmpes. Mordet minder os samtidig om vigtigheden af at stå værn om de grundlæggende principper, som vort samfund bygger på: ytringsfriheden og retten selvfølgelig heraf til både at have sin mening og sige sin mening.

Også i Danmark oplever vi religiøs fanatisme. Også her skal vi med lovgivning i hånden og retten til at sige, hvad vi mener, bekæmpe fanatismen. Kampen mod fanatismen handler om holdninger og ikke om religion. Det handler om politiske og ikke religiøse argumenter.

Mordet på Theo van Gogh og hans film, »Submission«, rejste i Danmark en debat om straffelovens § 140, der har været fremme, den såkaldte blasfemiparagraf. Står den i vejen for, at vi kan have en fri debat om de religions-samfund, som er til stede i Danmark, eller gør den ikke? Der er ingen tvivl om, at meningene i debatten har været delte. I Socialdemokratiet er holdningen den, at hvis det kan dokumenteres, at paragraffen står i vejen for en fri debat, ja, så skal den selvfølgelig fjernes.

I et åbent samfund som det danske er tilstedeværelsen af forskellige religioner og religions-samfund en naturlig ting. Meget er forandret, siden blasfemiparagraffen i 1866 fandt vej til den danske straffelov, og ganske meget vil sikkert

forandre sig i de kommende årtier. Vi vil se flere religiøse retninger i Danmark, og behovet for frit at kunne diskutere dem, deres tro og tilstedeværelsen i vores samfund kan sagtens være større. I lyset af den udvikling er det selvfølgelig afgørende, at intet står i vejen for at have en fri debat.

Vi kan ikke støtte lovforslaget fra Dansk Folkeparti. Som allerede antydet mener vi ikke, at det er religiøse overbevisninger, som skal ligge til grund for, at vi ændrer straffeloven. Det synes vi i al beskedenhed at lovforslagets bemærkninger bærer alt for stærkt præg af. Hvis vi i Socialdemokratiet skal ændre straffeloven, sker det på baggrund af politiske holdninger, heraf holdninger om, at straffeloven ikke skal stå i vejen for en fri debat om tilstedeværelsen af religionsretninger i det danske samfund.

Det er en vigtig debat, og vi håber, at vi trods afvisningen her kan fortsætte debatten om blasfemiparagraffen under udvalgsarbejdet, og om den er i vejen for en fri debat om tilstedeværelsen af forskellige religionssamfund i det danske samfund.

Som sagt, vi kan ikke støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil gerne spørge hr. Morten Bødskov: Er hr. Morten Bødskov ikke enig med mig i, at en absolut forudsætning for det danske samfund, vi kender, er den sondring, der udgår fra kristendommens adskillelse af åndeligt og verdsligt regimente eller Guds og kejserens rige, og hvor denne sondring ikke eksisterer eller ikke kendes, er der ikke mulighed for netop at have det, vi kalder verdslig frihed eller ytringsfrihed, for der er der netop nogle, der har så hellige hensigter og hellige formål og interesser at beskytte, at man ikke kan tillade den frihed, som f.eks. fører til, at de kan føle sig krænkede?

Jeg vil gerne spørge hr. Morten Bødskov: Anerkender han ikke, at det simpelt hen er den principielle baggrund for et samfund som det danske, hvor der er noget, der hedder ytringsfrihed, og hvor der altså er tale om, at ingen hellige køer eller hensigter kan tvinge det frie ord?

Kl. 15.30

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg er faktisk enig med hr. Søren Krarup i noget af det, hr. Søren Krarup siger. Uanset hvor den religiøse fanatisme viser sit ansigt og hvordan den kommer til udtryk, har Socialdemokratiet –

og det ville hr. Søren Krarup vide, hvis han kendte lidt til Socialdemokratiets historie – brugt meget tid på at kæmpe imod den for netop at sikre det, der prioriteres meget højt i Socialdemokratiet, nemlig sammenholdet i det danske samfund. At det så skulle få betydning for, hvordan vi opfatter ytringsfriheden, er noget andet – det er dér, vandene deler sig.

Hvis man ser på, hvordan den her paragraf skal fortolkes, så undres jeg faktisk, når jeg ser bemærkningerne. Vi tror ikke, at der er det helt store problem – vi har i hvert fald ikke set beviset for det endnu. Men som sagt, hvis der kan findes et bevis for, at den her paragraf strider mod det behov, der kan være i det danske samfund, med den udvikling, vi har med flere religionsretninger osv., så lad os se på det. Men umiddelbart mener vi ikke, at der det helt store problem.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil meget gerne sige noget smukt om Socialdemokratiet, som jeg har haft meget sympati for, især før Jens Otto Krag overtog føringen, og jeg vil også sige, at det ikke er helt tilfældigt, at man havde en teolog som Borgbjerg til at være ledende kulturpolitikker.

Men jeg vil fortsætte i det spor, jeg var inde på, for vil hr. Morten Bødskov ikke indrømme, at situationen i Danmark, der bygger på en ubetinget ytringsfrihed, byggende igen på kristendommens sondring mellem hellig og verdslig, ændres af, at der nu kommer indflydelser, som ikke kender denne sondring, og som opfatter enhver principiel, dybtgående kritik som krænkende og fornedrende? Og vil han så ikke indrømme, at den blasfemiparagraf netop er en mulighed for, at denne trang til at ophæve ytringsfriheden, fordi man føler sig dybt krænket, er en farlig ting, som simpelt hen truer det samfund, vi kender til, og som jo altså er det, vi kalder retssamfundet?

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg deler simpelt hen ikke hr. Søren Krarups opfattelse af, at det skulle være et problem for ytringsfriheden, at der eksempelvis kommer flere kulturer til Danmark. Og det er dér, vandene deler sig.

Men som sagt er vores holdning den, at hvis det viser sig, at der er et problem, og denne paragraf står i vejen for det, man med rette kan

kalde en fri debat, jamen så lad os se på det. Større er problemet ikke.

Men jeg synes, at i det materiale, som Justitsministeriet har fremstillet, og den besvarelse, man har givet til Kirkeudvalget, er der jo på ganske udmærket vis redegjort for afgrænsningen af denne her paragraf. Og det kunne jo være årsagen til, at man endnu ikke i dag har set, at den skulle være et væsentligt problem for ytringsfriheden.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg bemærkede mig, at hr. Morten Bødskov i sin ordførertale erklærede endog et par gange, at religiøse overbevisninger ikke skal være bestemmende for straffeloven. Jeg vil sige, at vi jo ikke kunne være mere enige. Det er faktisk det, sagen drejer sig om, og det er derfor, vi vil have blasfemiparagraffen ophævet.

I den ordførertale af fru Birthe Rønn Hornbech, som hr. Karsten Nonbo læste højt – nu slipper hr. Karsten Nonbo for at blive spiddet – talte fru Birthe Rønn Hornbech om religiøse følelser, der ikke må krænkes. Så er man ude i de fuldstændig sentimentale tåger og gråzoner, når man begynder at tale om religiøse følelser. Hvornår kan ens religiøse følelser ikke påberåbe sig at være krænket! Men vi er jo fuldstændig enige om, at religiøse overbevisninger ikke skal bestemme straffeloven. Derfor burde vi også kunne være enige om, at blasfemiparagraffen skal væk.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Hvis vi er så enige, forstår jeg ikke, at man har lavet de bemærkninger til lovforslaget, som man har lavet. Den første sætning i afsnittet om baggrunden for forslaget er:

»Principielt og religiøst er en lovparagraf med straf for blasfemi en komplet misforståelse i et kristent land.«

Det var det, der fik mig til at sige det, som jeg sagde i min ordførertale. Det kan godt være, at hr. Jesper Langballe nu sidder og roder efter lovforslaget – så skulle han i hvert fald prøve at læse de bemærkninger, som foranlediger den her debat. Det er derfor, Socialdemokratiet afviser det her forslag.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg kunne vel ikke få lov til at bede hr. Morten Bødskov om at gentage det citat, for jeg kunne faktisk ikke rigtig finde ud af, hvad det er, hr. Morten Bødskov citerede mig for?

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Det giver formanden tilladelse til. Hvis hr. Langballe sætter sig ned, får hr. Bødskov lejlighed til at citere endnu en gang, og så får hr. Langballe ordet for at stille et fornyet spørgsmål. Først hr. Bødskov.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Nu skal jeg selvfølgelig ikke gribe ind i behandlingen af det her lovforslag, men måske kunne det være relevant at tage en diskussion om det her forslag i udvalget.

Men som sagt, hvis hr. Jesper Langballe gider læse de tre første linjer i det afsnit i bemærkningerne, der hedder »Baggrund for forslaget«, kan han se, hvad det var, jeg læste op tidligere.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Giver det anledning til den anden og sidste korte bemærkning fra hr. Langballe? Det gør det, hr. Langballe har ordet.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det gør det.

At en blasfemiparagraf er meningsløs i et kristent samfund, hænger jo netop sammen med, at i et kristent samfund skal straffeloven være fuldstændig verdslig, der skal straffeloven ikke begynde at beskytte Vorherres ære. Det skal han nok selv tage sig af.

Det er jo det, der er meningen med det. I et kristent samfund udelukkes alle religiøse overbevisninger og deres tyranni af straffelovens bestemmelser. Jeg kan ikke se, hvordan det skulle kunne forhindre os i at være enige om, at religiøse overbevisninger ikke skal bestemme straffeloven. Tværtimod, det er jo det, jeg siger.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jamen det er jo bare et af de problemer, vi har med det her lovforslag. Et andet problem er om-talen af den forholdsvis normale – som der står – muslimske familie, som kvinden er vokset op i, og som åbenbart skulle være ensbetydende

med, at hun er blevet slæbt gennem omskæring, fornedrelse og tvangsgæsteskab, indespærring og voldtægt. Det gør, at Socialdemokratiet har en kende svært ved at tage et sådant forslag her seriøst, for nu at sige det meget direkte.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er den konservative ordfører, hr. Tom Behnke.

Et øjeblik. Ønsker hr. Langballe ordet? Udmærket, så får hr. Langballe ordet som ordfører, og senere som ordfører for forslagsstillerne de resterende 5 minutter.

Jesper Langballe (DF):

Det burde jeg vistnok have sagt.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Det er helt i orden.

Jesper Langballe (DF):

Til det sidste, hr. Morten Bødskov sagde, har jeg kun at sige, at det er et referat af filmen. Det var det, filmen handlede om, og som jeg refererede. Hvis ikke det skulle være tilladt, så vil jeg sige, at ytringsfriheden virkelig er i fare.

Ytringsfriheden er måske det allerkosteligste gode, en vestlig civilisation byder sine borgere, men en af de største fejltagelser, lovgivningsmagten kan begå, er at tage ytringsfriheden for givet, at se den som et evigt varende gode, der er beskyttet af grundloven, og som så ellers kan skotte sig selv.

Ytringsfriheden vil bestandig være under pres, og presset vil bestandig finde nye anledninger til at begrænse ytringsfriheden, hvis ikke Folketinget med årvågenhed vogter over den. Venstreintellektet hertillands hader jo f.eks. ytringsfriheden.

Da den hollandske filminstruktør Theo van Gogh var blevet brutalt myrdet ved knivstik på åben gade af en fanatisk muslimsk fundamentalist som hævnakt for hans væsentlige film »Submission«, opfyldte Danmarks Radio og TV 2 deres selvfølgeligelige kulturelle og samfundsmæssige orienteringspligt ved at vise filmen. Hvis det ikke var sket, ville man med rette have anklaget de to tv-kanaler for at forsømme deres public service-forpligtelser.

Reaktionen var som bekendt en bebudet straffesag mod DR og TV 2, angiveligt krævet af en række herboende muslimer, efter straffelo-

vens § 140. Deres religiøse følelser var krænkede ved, at kanalerne havde vist filmen, forlød det.

Så viste det sig siden, som ministeren har været inde på, at disse sagsøgere slet ikke fandtes, og at sagen var iscenesat af en anløben og over-smart advokat i håb om, at han siden ville finde interesserede sagsøgere.

Men i mellemtiden erklærede muslimske imamer deres sympati for en sådan straffesag, og dermed lå det jo i kortene, at blasfemiparagraffen før eller siden ville blive brugt som våben under de religiøse modsætningsforhold, der i dag er kommet til at gælde i den vestlige verden. Det vil sikkert aldrig skorte på krænkede religiøse følelser, et meget tvivlsomt kriterium for gennemførelse af straffesager.

Kl. 15.40

Vi er jo inde i en gråzone, der er overladt til fortolkninger: Hvornår er man krænket? Hvornår er der tale om forhånelser? Hvornår er der tale om spot?

Vi har så meget tillid til vores retsvæsen, at vi ikke tror på, at tv-stationer i en sag som denne her vil blive dømt. Men der kan opstå andre sager, hvis indhold er mindre selvindlysende, og under alle omstændigheder vil blasfemiparagraffen kunne bruges til at rejse en bølge af tidrøvende og opslidende chikanesager mod religiøse modstandere. Alene det, at man kan banke folk møre ved hele tiden at rejse den slags sager, hver gang man påstår at føle sig krænket, er en belastning. Én ting er vi i hvert fald overbevist om: Vorherre behøver ikke vores retsbeskyttelse.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og det er den konservative ordfører, hr. Tom Behnke.

Tom Behnke (KF):

Justitsministeren har redegjort for paragraffens indhold og betydningen af paragraffen, de ord, der står i den, så det skal jeg undlade at gøre, men blot henvise til, hvad ministeren sagde i den anledning.

Det er jo fristende at ophæve en bestemmelse, som ikke har været brugt i over 60 år. Det er fristende, for hvis ikke den har været brugt, så kan man spørge: Har den så været nødvendig? Men det behøver jo ikke være således, at fordi en paragraf ikke har været benyttet, er den overflødig. Vi har den opfattelse, at det er godt og rigtigt, at bestemmelsen står i straffeloven.

Vi synes, at bestemmelsen skal blive der, fordi den har sin berettigelse. Vi ved godt, at den ikke har været brugt i meget lang tid, men det er vores overbevisning, at alene det, at den er der, et langt stykke ad vejen gør, at debatten holder sig på et anstændigt niveau. Og det er vel egentlig det, det hele det handler om. Det er vel balancen mellem ytringsfrihed og så en ordentlig tone i debatten. Det er vel den balance.

Hvis man fremsætter forslaget for at håndhæve eller oprejse ytringsfriheden, må man sige, at så er forslaget overflødigt. For bestemmelsen har ikke hindret eller begrænset ytringsfriheden overhovedet. Så på den måde er lovforslaget fra Dansk Folkeparti overflødigt. Der er ingen grund til at ophæve bestemmelsen, for den har ikke forhindret noget.

I forslaget henviser man til, at man fra nogens side har anmeldt Danmarks Radio og TV 2 for at have overtrådt bestemmelsen. Så kunne man sige, at hvis det var sådan, at de pågældende tv-stationer var blevet dømt, kunne man have diskuteret, om det var rimeligt, og om det var det, man mente med den bestemmelse. Men der skete jo netop det, at man ikke ønskede at rejse tiltale imod de pågældende stationer, for man fandt fra politiets og anklagemyndighedens side, at blasfemibestemmelsen ikke var overtrådt. Så det var altså ikke en begrænsning i ytringsfriheden. Ytringsfriheden levede også i den sag.

Når vi synes, at det er godt at have den her bestemmelse, er det, som jeg sagde før, fordi vi føler et behov for at have, skal vi kalde det en nødbremse eller en stopklods. Hvis debatten kører af sporet, hvis debatten bliver rå, ubarmhjerterig og ubehagelig, så har man den mulighed. Vi tror ikke, det bliver nødvendigt. Vi lever i et anstændigt land. Vi ved, at de, der lever i vores land, opfører sig anstændigt i debatten. Debatten er fri, og debatten skal være fri. Det er vi meget enige i, men vi er ikke enige i at ophæve blasfemibestemmelsen. Vi ønsker at bevare den.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg beder ordføreren blive stående. Foreløbig er der to, der har ønsket korte bemærkninger. Den første er hr. Jesper Langballe.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er jo gribende at høre hr. Tom Behnkes omsorg for den gode tone. Jeg vil sige, at hvis man ved, at vi lever i et anstændigt land, hvor vi bruger en ordentlig tone, hvad skal man så med den

paragraf? Hvad skal man have lovforbud for, hvis der ikke er brug for det?

Kl. 15.45

Nu er tingene jo godt nok vendt på hovedet, sådan at man må sige, at når det drejer sig om blasfemiparagraffen, så er det, at den aldrig er blevet brugt, sådan blevet det særlig fine ved den, der viser, hvor utrolig væsentlig den er.

Vi synes, det er noget sniksnak. Den er aldrig nogen sinde blevet brugt, fordi der overhovedet ikke er noget behov for den.

Problemet er jo det, at der pludselig er nogle, der virkelig føler, at de har behov for den, nogle, som virkelig gerne vil bruge den til at begrænse ytringsfriheden, så myrdede instruktørers film ikke kan blive vist, og det synes vi ikke den skal bruges til, derfor synes vi, at den skal væk.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (KF):

Det blev bestemmelsen heller ikke brugt til.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jamen altså det er det, der har været ønsket fra de imamer, som har repræsenteret den muslimske fundamentalisme, og dermed kan man jo se i øjnene, at blasfemiparagraffen selvfølgelig vil blive brugt. Blasfemiparagraffen er skabt i et samfund, som – og det er måske det bedste, man overhovedet kan sige om den – ikke har brug for den. Nu er der altså nogle, der ønsker at gøre brug af den. Det synes vi ikke de skal have lov til.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (KF):

Det synspunkt kan Dansk Folkeparti naturligvis have lov til at have. I ytringsfrihedens navn må man selvfølgelig have det synspunkt. Vi deler det ikke.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Ja, jeg er også meget bevæget ved den bekymring for tonen, der hersker. Jeg vil spørge hr. Tom Behnke: Synes han ikke, at der er andet, der truer en debat, end en rå tone, som det blev sagt?

Vil han ikke indrømme, at en debat, sådan som den kan foregå herinde, hvori der overhovedet ikke svares på det, der spørges om, der overhovedet ikke forholder sig til den sag, der er på dagsordenen, men som kun optræder uden

hensyntagen til det saglige, er en større krænkelse end en rå tone, hvor jo forholdet er, at en rå tone ofte kan være nødvendig for faktisk at komme til det, sagen drejer sig om?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (KF):

Hvis det skulle ske, så er jeg meget enig i det, der bliver sagt, men det har jeg endnu ikke oplevet.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jamen så kan jeg fortælle, at jeg er redaktør af et blad, der hedder Tidehverv. Det blev til i 1926 som et opgør med den kirkelige pietisme. Det, der hele tiden var angrebspunktet, var tonen, og jeg er lige ved at tro, at hvis de havde kunnet skamme sig til det, Tidehvervs kritikere, så havde de brugt blasfemiparagraffen til simpelt hen at få lukket munden på kritikerne. Og sådan er det jo.

Når man har alle disse fromme fornemmelser og ved sig umådelig hellig, så har man altid en grund til at kneble en kritiker, fordi tonen jo er rå, når man bliver modsagt.

Og det er jo præcis det, vi oplever. Nu er der, ja, jeg er lige ved at sige, en lovreligiøsitet, der har holdt sit indtog i landet, og så kan vi på ny opleve eller i hvert fald frygte og også se eksempler på, at det at tale frit, det at turde sige frit ud, hvad man mener om tingene, bruge sin ytringsfrihed, er noget, som bliver sat under kritik.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (KF):

Sagen er jo, at ytringsfriheden ikke har været trynet eller knægtet af denne bestemmelse. Det viser historien. Man har kunnet ytre sig, man har kunnet sige, hvad man har haft af holdninger og meninger. Den har måske været med til at holde en anstændig tone, det tror jeg den har, og jeg tror, at det er nødvendigt, at vi har den også af hensyn til den anstændige tone fremover, men det er jo ikke ensbetydende med, at vi hindrer ytringsfriheden.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren.

Vi går videre i ordførerrækken. Og den næste er den radikale ordfører, hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Jeg ved ikke, om der er et særtog på vej til Jylland med ordførere, der skulle have taget sig af denne sag, men den radikale ordfører, fru Elisabeth Arnold, er i lighed med Venstres ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech, i øjeblikket i Jylland, og derfor skal jeg fremføre nogle synspunkter på vegne af fru Elisabeth Arnold, og det bliver ganske kort, kan jeg allerede nu advare om.

KL 15.50

Forslagsstillerne ønsker straffelovens blasfemibestemmelse ophævet. Den radikale ordførers teologiske baggrundsviden – og her taler vi om fru Elisabeth Arnold, men jeg ligger nok på linje – rækker ikke til at gå ind i en nærmere disput med hr. Jesper Langballe, som hævder, at blasfemibestemmelsen er en absurditet i et kristent samfund.

Det Radikale Venstre er imod forslaget fra Dansk Folkeparti. Paragraffen har ganske vist ikke været taget i anvendelse i årevis, men Det Radikale Venstre er tilhænger af, at der skal være mulighed for at sætte grænser for, hvor meget man kan svine andres religiøse følelser til. Uenighed om religiøse spørgsmål berettiger ikke til at nedgøre andre eller til at forhåne deres religion. Derfor vil Det Radikale Venstre gerne beholde paragraffen.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Anne Bastrup.

Anne Bastrup (SF):

Inden valget fremsatte SF et beslutningsforslag omkring ophævelse af blasfemiparagraffen ud fra den overbevisning, at der har været en sådan udvikling, at vi ikke længere finder, at der er behov for blasfemiparagraffen.

Det, der bare er centralt i vores argumentation for, at vi ikke kan støtte Dansk Folkepartis forslag, er bemærkningerne. Det er jo sådan, at når man laver ændringer af lovgivningen, så vil fortolkningen af den ændring, herunder ophævelse af blasfemibestemmelsen, blive fortolket ud fra de bemærkninger, som lovforslaget lægger op til. Og derfor ville man kunne få den opfattelse, at SF mener det samme, som Dansk Folkeparti gør i deres bemærkninger.

Det, der er centralt for SF, er den udvidede, nye fortolkning af racismebestemmelsen, som gør, at man rent faktisk kan beskytte dem, der er beskyttelsesværdige, det er nemlig mennesker. Vi er helt sikre på, at de, der måtte tro på en han,

hun eller den, godt er klar over, at han, hun eller den kan godt selv beskytte sig selv.

Det, der er det centrale, når det drejer sig om straffelovsbestemmelsen omkring racisme eller det omkring blasfemi, er beskyttelse af mennesker. Og der ser vi, at racismebestemmelsen i tilstrækkelig grad kan beskytte mennesker, men det skriver Dansk Folkeparti ikke ét ord om.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er en af de mærkeligste ordførertaler, jeg nogen sinde har hørt. Jeg har været vant til herinde på Christiansborg, sådan troede jeg, det foregik, at vi er vidt forskellige, somme tider stemmer vi sammen og gør det ud fra vidt forskellige begrundelser og derfor med vidt forskellige bemærkninger.

Jeg synes, det simpelt hen er usselt og fejlt af SF, at SF skyndte sig at gribe ideen i flugten, indleverede et lovforslag, og da de så læste Dansk Folkepartis bemærkninger, som siger noget andet, trak de lovforslaget tilbage og kan nu ikke stemme for det.

Der er jo noget, der hedder, at man kan afgive betænkning, og at man i et betækningsbidrag kan sige sin mening om tingene og også sin mening om andre partiers bemærkninger. Jeg synes simpelt hen, at dette er sådan et knæfald for pænheden.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg oplever rent faktisk, at jeg tager udgangspunkt i den viden, jeg selv har om, hvordan en lovgivning fremover vil blive fortolket. Og hvis det er sådan, at Dansk Folkeparti efterfølgende måtte få magt, som de har agt, til at fjerne racismebestemmelsen, så vil vi jo virkelig kunne opleve, at hr. Morten Messerschmidt og kompagni ville kunne føre sig frem med angreb på enkeltmennesker. Og der ved hr. Jesper Langballe også godt, at der altså er forskel på, hvad det er, vi rent faktisk mener, vi skal kunne acceptere i den danske debat, og at der så samtidig skal være en beskyttelse af folk, der på forhånd har en vis svaghed i debatten.

Så har jeg lige en ting til, hvis jeg kan nå det. Nu ved jeg godt, og det har jeg efterhånden lært efter de her par år, hr. Jesper Langballe har været i Folketinget, at hr. Jesper Langballe er teolog, og at han kan en hel masse omkring de ting. Men jeg har rent faktisk en juridisk uddannelse, og hver gang jeg har skullet fortolke en bestemmel-

se eller fjernelse af en bestemmelse, så har jeg været inde i bemærkningerne og se, hvad det var, der var grunden til, at denne her bestemmelse blev fjernet. Jeg har prøvet det før.

Kl. 15.55

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jamen jurist eller ikke jurist, det er da utroligt, så mange knuder fru Anne Baastrup skal slå på sig selv, fordi hun er fuldstændig negativt afhængig af sin modpart. Hvordan er det nu, modparten begrunder det synspunkt, som jeg egentlig ud fra nogle andre præmisser er enig i? Jamen så kan jeg ikke stemme for det.

Synes fru Anne Baastrup ikke, at det er lidt usselt, og at det faktisk også vil få nogle meget uheldige konsekvenser for lovgivningen? Vi kan diskutere racismeparagrafen en anden gang, det er ikke det, vi taler om nu. Fru Anne Baastrup mener, at blasfemiparagraffen skal ophæves. Jamen så stem da for, at den skal ophæves, og fremkom med egne bemærkninger i et betækningsbidrag!

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Vi havde i SF's folketingsgruppe en diskussion om, hvorvidt vi skulle genfremsætte beslutningsforslaget umiddelbart efter valget. Men set i lyset af at der var en megastor kommunalreform, som vi mente det var meget, meget vigtigt blev ført igennem på et ordentligt og sagligt niveau, så fandt vi, at den arbejdskraft, som jeg som ordfører skulle lægge der, var bedre brugt der end på at genfremsætte vores beslutningsforslag og så tage sagen her i salen og få det vedtaget. Sagen er den, at jeg har forsøgt at økonomisere med mine kræfter.

Men jeg er helt, helt sikker på, at jeg aldrig nogen sinde ville drømme om at vedtage det her forslag med de bemærkninger. For hr. Jesper Langballe må forstå, at de her bemærkninger vil kunne føre til en bestemt fortolkning af, hvad der nu bliver frit lejde for at kunne sige om andre mennesker.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Det er fru Anne Baastrups bemærkninger om hr. Morten Messerschmidt. Jeg kan ikke forstå, at hr. Morten Messerschmidt er en så frygtelig trussel, at fru Anne Baastrup ikke kan stemme for en lov, som hun siger at hun egentlig er enig

i. Jeg synes, det er ganske imponerende, at en 24-årig frejdig ung mand i den grad er kommet til at betyde så meget.

Jeg vil godt spørge fru Anne Baastrup: Denne frygt for, at debatten skulle blive forfærdelig, forstår jeg ikke, for der er jo stadig en injurielovgivning. Jeg synes, det er helt i orden, at der er en injurielovgivning. Jeg har kun benyttet mig af den selv én gang, da der var en borgmester i Århus, der kaldte mig småracist. Jeg vil ikke bruge den ellers.

Men jeg synes dog, at det er en fordel, at den findes, og jeg synes, at når den findes, så kan jeg egentlig ikke se og ikke forstå, at der skulle være betænkelighed ved at ophæve en blasfemiparagraf, der jo har et ganske andet udtryk og en ganske anden baggrund, og som i nyere tid har et meget, meget betænkeligt perspektiv.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kunne godt nævne adskillige andre medlemmer af Dansk Folkeparti, der også har overtrådt de grænser for almindelig, ordentlig debat. Det, der er centralt for mig, er, at når man skal vedtage et lovforslag, så hænger bemærkningerne sammen med selve lovændringen. Det er fuldstændig korrekt, at man kan komme med en mindretalsindstilling i sin betænkning og sige, at man i øvrigt tager afstand fra de bemærkninger. Men det, der er det afgørende, er, hvad det er for en knap, man trykker på, og når man trykker på den knap, så er det, medmindre et flertal i betænkningen har taget afstand fra de bemærkninger, bemærkningerne i lovforslaget, der gælder. Tro mig, jeg har prøvet det i et par år.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg er lidt forbløffet over fru Anne Baastrups forargelse over de bemærkninger. Det er klart, at de er skrevet af en mand, der er teolog, og som tænker i et bestemt teologisk perspektiv, som jo dog, synes jeg, også er temmelig væsentligt, når vi har at gøre med blasfemi, som egentlig betyder gudsbespottelse, og vi befinder os i et luthersk land, hvor jo gudsbespottelse i den forstand mildest talt var noget tilladt, eftersom f.eks. Martin Luthers opgør med paven jo også var noget, der blev kaldt for blasfemisk af dem, der havde interesse i det.

Kan fru Anne Baastrup dog ikke bære over med, at der måske er principielle perspektiver, som hun kan være fremmed for, uden at det

nødvendigvis skulle betyde, at selve forsvaret for ånds- og ytringsfriheden lider skade ved det?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil ikke gå ind i den der kristne teologiske smalltalk omkring, hvad det er, der skal være afgørende for den juridiske fortolkning af ophævelsen af blasfemibestemmelsen. Jeg er ikke medlem af den danske folkekirke, og jeg agter ikke under nogen omstændigheder at lade mig underkaste den type af overherredømme, som hr. Søren Krarup tilsyneladende ønsker at jeg skulle gøre, ved at anbefale min gruppe at stemme for det her. Jeg ønsker at gennemføre lovgivning, der hviler på nogle faste juridiske principper og ikke andet.

Kl. 16.00

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

I Enhedslisten mener vi, at det er afgørende at have en vidtgående ytringsfrihed. Det er en meget væsentlig menneskerettighed, som vi ønsker at kæmpe hårdt for. Ytringsfriheden kommer nogle gange i konflikt med andre menneskerettigheder, og så skal man afveje dem i forhold til hinanden. Herunder er muligheden for at beskytte mindretal i samfundet også en væsentlig ret.

Derfor mener vi, at det er afgørende, at vi har muligheden for at beskytte mennesker mod overgreb, trusler og nedværdigelse, der udspringer af deres tro, deres seksuelle orientering, deres etniske oprindelse eller andet. Den beskyttelse har vi i racismeparagraffen.

Omvendt mener vi, at det er problematisk, at vi i straffeloven har en blasfemibestemmelse, som beskytter nogle former for tro, men ikke andre former for tro, da det kun er de anerkendte trossamfund, der er omfattet af blasfemiparagraffen. F.eks. er troen på nisser eller på julemanden ikke beskyttet af blasfemibestemmelsen, selv om nogle også her kan føle, at deres religiøse opfattelse bliver krænket, hvis man går ind og forhåner nisser eller julemanden.

Man har påberåbt sig blasfemiparagraffen flere gange. Jeg kan huske en af de gange, der var for et par år siden. Det var en supermarkeds kæde i Danmark, der havde lavet en række sanda-

ler med religiøse motiver: Jesus, Maria osv. Det var der nogle kristne, der følte sig gået for nær ved, og som ville anmelde den her supermarkedskæde for blasfemi. Men supermarkedet trak så sandalerne tilbage, fordi der blev så meget offentlig debat om det.

Vi mener, at vi skal have adskilt kirke og stat, at vi ikke skal have en strafferetlig beskyttelse af bestemte trossamfund. Derfor ønsker vi også at fremsætte et samlet forslag om adskillelse af kirke og stat, hvor ophævelse af blasfemiparagrafen vil være en del af det samlede forslag, vi kommer med.

Men vi kan ikke støtte Dansk Folkepartis lovforslag, som det ligger her, på grund af de bemærkninger, der er, som andre har været inde på. Hvis vi laver lovændringer i det danske Folketing, skal de bygge på politiske holdninger, ikke på teologiske diskussioner eller på antagelser og påstande om andre religioner, hvad enten det er den ene eller den anden eller den tredje religion, man kommer med påstande om i sådanne bemærkninger. Det ønsker vi ikke at stemme for. Derfor vil vi i stedet selv til næste samling komme med et samlet forslag til adskillelse af kirke og stat.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Jeg vil herefter give ordet til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Jesper Langballe.

Jesper Langballe (DF):

Det er ikke at føre teologiske diskussioner i Folketingssalen at gøre opmærksom på den kulturhistoriske kendsgerning, at islamiske og kristne samfund har udviklet sig forskelligt.

Denne straffelovsparagraf er meningsløs i et land, hvis retskultur og hvis tradition for ordets frihed er præget af kristendommen. Under muslimsk teokratisk styreform er det en statslig pligt at værne om profetens ære og hævne krænkelser af denne ære med dødsstraf, jævnfør den gennem mange år opretholdt fatwa fra det iranske præstestyre mod forfatteren Salman Rushdie for romanen »De sataniske vers«, et skelsættende mesterværk i europæisk litteratur. Kun yderliggående muslimske fundamentalister kan overhovedet have glæde af den lovpargraf.

Vores egen religiøse tradition og dermed også vores retstradition er fundamentalt anderledes.

Her er det ikke en statsopgave – i øvrigt heller ikke en kirkelig opgave – med rettens hjælp at værne Kristi ære mod forhånelser. I kristne kirker læser man hver langfredag de forhånelser, der blev slynget mod den korsfæstede, sagtmodige konge, som ifølge den kristne tros lære selv havde opsøgt forhånelserne, og som var blevet dømt til døden af de religiøse magthavere. Og dømt for hvad? For blasfemi såmænd. Han spotter Gud, lød anklagen mod Jesus. Siden har blasfemidomme eller noget, der minder herom, især været knyttet til den middelalderlige inkvisitions uhyrligheder.

Kl. 16.05

Filosoffen Voltaire, som jeg har nævnt, krænkede i det 18. århundrede mange kristne menneskers religiøse følelser. Han blev ikke dømt for blasfemi. Hans skrifter blev ikke forbudt. Bare tanken herom ville forekomme os absurd.

Det er utvivlsomt den teologiske og kulturhistoriske baggrund for, at den ikke særlig gamle danske blasfemiparagraf stort set aldrig er blevet brugt. At den ikke er blevet ophævet, skyldes formentlig kun, at den har været uskadelig indtil nu, hvor muslimske fundamentalister synes at kunne bruge den.

Den fanatisme, der førte til et bestialsk mord på en filminstruktør, påberåber sig bagefter sine krænkede religiøse følelser, fordi filmen bliver vist. Enhver med bare den mindste smule sans for åndsfrihed og ytringsfrihed må svare: Her går grænsen. Det skal et frisindet lands retsvæsen ikke bruges til. Her skal der intet religiøst hensyn tages, der kan rokke ved ytringsfriheden.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år, om indførelse af kriminalretspleje og ungdomsdomstole for unge i alderen 12-18 år samt om yderligere anvendelse af samfundstjeneste.

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.

(Fremsat 10/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra Dansk Folkeparti, som vi skal behandle i dag, pålægger regeringen at fremsætte forslag om at nedsætte den kriminelle lavalder til 12 år. Beslutningsforslaget indebærer herudover, at der dels skal etableres en særlig ungdomsdomstol til at behandle kriminelle forhold begået af unge i alderen 12-18 år, dels skal tilvejebringes den nødvendige kriminalretspleje som følge af nedsættelse af den kriminelle lavalder. Endelig skal det efter beslutningsforslaget sikres, at samfundstjeneste anvendes over for unge lovovertrædere i videre omfang end i dag.

Spørgsmålet om nedsættelse af den kriminelle lavalder har været genstand for drøftelse i Folketinget flere gange. Forslagsstillernes begrundelse for forslaget er, at kriminalitet begået af unge i aldersgruppen 12-15 år skal kunne føre til en sanktion. Børn under den kriminelle lavalder kan i dag ikke straffes for deres kriminelle handlinger. Den kriminelle lavalder i Danmark er som bekendt 15 år, og den aldersgrænse har ikke været ændret siden straffelovens vedtagelse i 1930.

Hensynet bag den kriminelle lavalder er, at der kun bør være adgang til at pålægge børn og unge strafansvar fra det tidspunkt, hvor de i almindelighed kan antages at have den fornødne modenhed til, at det måtte anses for forsvarligt at anvende strafferetslige sanktioner.

Lad mig slå det fast med det samme: Regeringen er ikke enig i, at den kriminelle lavalder bør sænkes. Børn og unge under 15 år skal ikke straffes. Unge under 15 år har stadig først og fremmest brug for omsorg og støtte i deres udvikling hen imod at blive voksne.

Det betyder ikke, at det ikke kan medføre en reaktion fra samfundet, når børn og unge under

15 år begår kriminalitet. Det er imidlertid regeringens opfattelse, at indsatsen over for unge under 15 år, der begår kriminalitet, ikke skal bygge på straffeforanstaltninger, men derimod primært koncentrere sig om at få de unge ud af kriminalitet, ved at der iværksættes de nødvendige sociale hjælpeforanstaltninger.

Det er vigtigt, at der hurtigt følges op på et helt ungt menneskes kriminelle adfærd fra kommunens side, og der er allerede i dag i den sociale lovgivning en række foranstaltninger, der kan bruges over for unge kriminelle.

For at sikre en hurtig indsats skal kommunen inden 7 dage udarbejde en foreløbig handleplan for unge, der har begået alvorlig kriminalitet, medmindre der allerede er udarbejdet en sådan. Af handleplanen skal det fremgå, hvilke indsatser der skal sættes i værk for at forebygge og hindre yderligere kriminalitet. Kommunerne kan f.eks. anvende forebyggende og støttende redskaber i form af støtte i hjemmet og udpegnings af kontaktperson for den unge eller for familien.

KL 16.10

Hertil kommer en række tilbud om familiebehandling på døgninstitution som dagtilbud eller i hjemmet, tilbud om ophold uden for hjemmet eller aflastningsophold for børn eller hele familien. Hvis der er en åbenbar risiko for, at den unges udvikling lider alvorlig skade på grund af kriminel adfærd, kan den unge anbringes uden for hjemmet i et åbent døgntilbud eller sikret institution for at støtte den unge og dermed hindre, at den unge bringer sig selv i yderligere vanskeligheder med ny kriminalitet.

Hvis den unge eller familien modsætter sig en anbringelse uden for hjemmet, kan børn og unge-udvalget træffe beslutning om, at den unge anbringes uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver. Anbringelsen vil ofte ske i et åbent døgntilbud og kun i særlige tilfælde på en sikret institution.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at formålet med de sociale myndigheders indsats er at støtte den unge og familien i hjemmet eller at støtte den unge igennem en anbringelse uden for hjemmet. Initiativerne kan den unge og familien utvivlsomt føle som meget indgribende, men der er altså tale om indsats og støtte, som så vidt muligt bygger på et samarbejde med familien og barnet, og som tager sigte på, at kriminaliteten ikke skal udvikle sig yderligere.

Selv om børn og unge under 15 år ikke kan straffes, er det vigtigt, at politiet kan efterforske